

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NO. 39.

A FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

*Költ Bétsben Kedven Novembernek 12-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

Hadi Történetek.

Minthogy gyakran tulajdon károkon tapasztalták azt a' jelenvaló hadakozás alatt a' Fr. vezérek, hogy azokban a' hadi történetekben, a' mellyekben a' Fr. seregek egyenlő számmal voltak a' Császári 's Királyi és Orosz Császári seregekkel, nékiek mindenkor veszteséggel kellett visszamenniek; ahozképell most már mindenkor két, sőt három annyi erővel izoktak győzedelmes seregeink ellen menni.

Minden külföldi közönséges levelekből azt olvassuk, hogy az ellenség rész sizerént eddig

Q q

szenvedett veszteségeinek ki pótolására, rész szerént arra való nézve, hogy az ideji hadakozás végén nagyon meg öregbített hadi erővel állhasson ki a' Mária mezejére, 200000 recrutát parantsolt ki állítatni; de a' kiknek nagyobb része, csak a' papirosra vólt le írva, valósággal pedig két harmad része is oda haza maradt. Mindazáltal a' Génuai és Helvécziai hegyek között olly tanyákat választottak ki magoknak a' Francia armádiák, a' mellyekben egész bátorsággal el várhattak a' hozzájuk küldetett segítő seregeket, a' mellyeknek oda lett érkezések után, mind a' meg holt *Hócze* derék Generálisunk, most pedig a' *Petrusch* F. M. Lajtinánt kormánya alatt lévő Cs. K. seregeket, mind a' H. *Szwarcow*, és *Korsakow* General Lajtinánt vezérlésekre bízott Orosz hadi népet ki tölték Helvécziai tanyáikból.

Hasonló tsalárdsággal élt az ellenség, *Mélas* lovasság Generalissa 26-ik Octoberi officialis jelentése szerént, Olasz Országban, nevezetessen a' Piemonti Herczeagségnek *Bosco* nevű helysége mellett tanyázott Cs. K. F. M. Lajtinánt B. *Karajczay* ellen, a' kit két colonnéra osztatott 12000 főből álló sereggel támadott meg, és egy harmadik colonnét *Pozzolo Formigaron* által küldött előre.

Noha pedig illy nagy számmal lett légyen is az ellenség, még is mindazáltal tsudálkozásra méltó vitézséggel és álhatatossággal viselték magokat derék seregeink, több versben vissza hajtották a' náloknál sokkal számosabb Francziákat, és 800 embert fogtak el közzülök, a' kik közt egy Generalist, több Stabalis és fel tisztek is vóltak, 's egy zászlót nyertek. A' mi veszteségünk az ellenségéhez képest csak tsekélység. — Minthogy pedig előre jól látta azt B. *Karajczay*

F. M. Lajtnant, hogy az ellenség számos népét használni, a' miéinket pedig a' gyakorta való tsatazas által el fárasztani igyekezni fogja : arra való nézve által költöztvén a' *Bormida* folyó vizén, bátorságos helyre telepítette le annak háta megett a' maga népét.

Azon időben egynehány batallion gyalogságot, és egy kevés lovasságot küldvén *Mélas* vezér, a' nevezett F. M. Lajtnántnak segítségére, *B. Kray* hadi Tárnokmester kormanyára bizta azokat, és hatalmat adott nékie azoknak mivetésére, a' miket a' körülállásokhoz képest szükségeknek fog itilni az ellenség további előbre való nyomulhatásának meggyakorlatásáért.

Azon ellenséges ármadiánál, a' melly a' *Pedemonti* Herczegségnek *Mondovi* nevezetű tartományában, *Mélas* Cs. K. fő vezér előtt táborozik, gyakorta való mozdulások tapasztaltak, mellyek által körül is kerítetett a' Cs. K. ármadiának fekvésére nézve igen fontos *Mondovi* erősség. *Lemoín* Fr. Generál fel is kérette azon várat, de semmit nem nyert, mivel az abban fekvő Cs. K. katona őrizetnek *Commendansa Bripén* Oberster olly választ küldött nékie, a' minéműet lehetett a' Cs. K. vezérektől várni. — A' nevezett *Mondovi* erősségnek ellenséges ostrom alól leendő fel szabadítására, 6 batallion gyalogsággal, és 2 escadron lovassággal küldötte *Mélas* fő vezér *Gr. Auersperg* Generalist, olly rendelés mellett, hogy az ostromló Fr. seregnek *Vigo* és *Lezegno* mellett a' háta megé mennyen, *Bripén* Oberster pedig 4 batallion gyalogsággal rohannyon ki azon időben az ellenségre, a' melly rendeléseinek igen jó következései is vóltanak, mivel mingyárt hátrább vonván magokat a' Fran-

czíák, meg szüntek a' *Mondovi* várnak további ostromlásától.

Tegnap dél után 4. órakor, egy különös tudósítást adott ki a' Pels. hadi Cancellaria, mellynek rövid foglalattya a' következőkből áll:

Tudva vagyón, *ugymond*, a' múlt szerdán költ Bétsi udvari Diariumból előttünk, minémű próbákat tett legyen a' *Cuneo* környékén álló ellenség maga nagy erejével, és miként igyekezett a' *Mondovi* erőlséget, ha lehetett volna, eltsípni. Minthogy pedig sok segítő seregeket húzott magához a' *Suzai* völgyből, és hadi erejének nevezetesebb részét a' *Stura* vizének bal partján Ghijjótól a' *Montenara* mellett tanyázott Cs. K. truppokat tettzése szerént nyughatatlanokdathalsaj; azért szükségesnek ítélte *Mélas* Cs. K. fő vezér az ellenséget ily alkalmas tanyáján is October utolsó napján viradtkor meg támadni. A' melly végre három colonnéra osztotta a' ki rendelt Cs. K. seregeket, mellynek egyikét *Ott F. M. Lajtinántra*, a' másikat *Elsnitz* Generalra bizta, *Sommariva* Generalnak pedig meg hagyta, hogy a' harmadik colonnával a' *Folsanoba* vivő úton támadná meg az ellenséget. — A' két első colonne egy idő pontjában költözött által a' *Stura* vizén készített hídön, mellyet meg akarván az ellenség akadályoztatni, egynéhány gyalog seregeket és ágyukat telepített le a' nevezett folyó viznek fel emelkedett partyaira.

Azonközben szerentsélsen által menvén a' nevezett két Colonne az említett folyó vizen, nemcsak mingyárt meg némitották az ellenség ágyúit; hanem e' mellett olly hathatóssan meg támadták reggeli hat órakor az ellenséget, hogy néhány szempillantás múlva a' tetőkről mind le hajtot-

ták, 's meg futamtatták a' gyalogfagott, melly alkalmatossággal a' lovalság hirtelen és hathatósan bé vágvan annak rendjébe, hogy lehetetlen volt az ellenségek azon tábor helyén továbbra is meg maradni. — Az *Elsnitz* F. M. Lajtnánt Colonnéja egész *Ronchiig* üzte, és a' *Canevi* vár ágyui alá menni kétféretette őket, Hasonló febelséggel támadták őket meg *Ott* és *Sommariva* Cs. K. Generálisok, melly miatt futásba eredtek a' Francoziák, és ha jókor el nem ilantottak volna, bizonyosan mind egy lábíg el kellett volna nékiek vezetni. De így is 1000 embereknél több maradt halva és sebbe esve a' tsata piaczon, 800 ember pedig és 4. ágyújok fogságunkba estek.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az: jegyzi meg *Mélas* Cs. K. lovas Generális, hogy az ezen tsatában jelenvólt Generalisoknak, és hadi népnek már lokizer próbált okosságokat, és vitézskéket elegendőképen ugyan magasztalni nem tudhattya; mindazáltal kötelesek ilti magát *Ott* F. M. Lajtnánt, herczeg *Lichtenstein* *Elsnitz* és *Sommariva* Generálisokat különölsen detsirni, a' kik ezen a' napon már regen keresett ditsőségeket újabb hadi tetteikkel tetézték meg; hanem ezeken kívül még azokat sem fogja halgatással el mellőzni, a' kik ezen tsatában magokat meg külömböztették.

A' csata napján a' *Grana* folyó viz mellett maradt az ármádia, hanem a' következt napon olly hafznos tanyára telepítette azt le *Mélas* fő vezér, hogy mindenkor ura legyen a' *Stura* két partjainak, és akarmikor segítségére lehet az ellenség ellen küldendő fereg osztályoknak, a' minthogy mingyárt akkor 4. granatéros batalionnal 's 4. escadron Erdödy huzárokkkal küldötte *Lattermann* Generálift *Keim* F. M. Lajtnánt segítségére, a' *Szuzai* völgyből előre nyomú ni fzándákozó ellenségnek meg akadályoztatása a.

A' Cs. Királyi, és Orosz Császári ármadiák-
nak Helvécziai földről lett ki jöveletektől fog-
va semmi batallia nem vólt a' két ellenséges ár-
madia közt, ki vévén azon apró csatázásokat,
a' mellyek a' Rénus innenső oldalán a' Rénusi és
Svéviai kerületekben imitt amott történtek. A'
Helvécziaiban lévő Fr. ármadiának fő vezérje
Massena 8-ik Octoberi ütközetjétől fogva egye-
bet annál nem mivelt, hogy egynéhány ezer em-
bert küldött *Graubündenbe*, a' kik ottan el ha-
gyott tanyáinkat el foglalván mind előbre előbre
nyomúlnak, de a' hol a' magazinumoknak, és min-
den napi eleségnek szüksége miatt, lehetetlen,
hogy sokáig meg maradhassanak, hanem vagy
kenyeret kell magok után vitetni, vagy olly tar-
ományba nyomulni, a' hol semmi szükségét nem
fog a' katonaság izenvedni. —

Lecourbe, a' Rénusi Fr. ármadiának fő vezér-
je, October közepén egész Generál Stabjával oda
érkeztvén, azon hólnapnak 26-ikán ki ment az
ellenség recognoscirozására, mingyárt egynéhány
ezer főből álló sereget küldött *Bruchsal* és *Heil-
bronn* vidékeire, 's egészlen körül kerítette a' *Fi-
lipsburgi*-várat, a' mellyben lévő katona őri-
zetnek derék Commendánsa, *Gr. Salm* Generál
Lajtinant gyakorta ki tsap az ellenségre, 's nem
mindenkor szerentsétlenül, hol több, hol keve-
sebb embert ejtvén fogságra az ostromló Fran-
cziák közzül.

A' *Korsakow* Orosz Generál ármadiájának
maradványa, a' *Suwarow* herczeg seregeivel ma-
gát öfzve kaptsolván, mind a' kettő az *Ille* és
Lech folyó vizei közt szállottak táborba. — *Su-
warownak* hadi fő szállása *Augsburgba* tétetődött
által, vele vagyon *Constantin* Orosz nagy herczeg
is, hanem ott fognak e' tovább is maradni, avagy
előbre vagy hátrább marsirozni, arról sem mi,

sem mások bizonyos irni nem tudhatunk. — Herceg *Suwarowról* azt hirdették néhány Német Országai közönséges levelek, hogy ő beteg ágyban fekszik, a' melly köz hir nem fundamentom nélkül való egészlen, de csak abból áll, hogy Helvecziából való ki jöretelekor egyik lába, ki fityamodott, és az azon lévő seb helyek ki fakadván most már nem járhat.

Helvétziái Respublika.

A' Bernai tudositások szerént, nemcsak *Bazel, Tigurum, Winterthur,* és *S. Gallen* városokra, hanem közönségesen az egész Respublikára igen nagy adót, Central Univerzitya birtokait *Massena* fő vezér, melly törvénytelen tselekedetének egész erővel ellene szegezte magát a' Bernai Directorium. Hasonló indulattal viseltetnek a' két törvénytévő Tanácsok.

A' nevezett Directorium illyetén értelmű jegyzést küldött a' törvénytévő Tanácsokhoz: „Mi, *ugymond*, két ez تندötől fogva, mindent végbe vittünk a' Fr. ármádiáért, és magazinumot, szekeret, orvosságot, kenyeret, pénzt, és munitiót elegendőt szolgáltatattunk annak. Eléggé sürgettük *Párisban* lévő követünk által a' Fr. Kormány-széket, hogy szabadittson fel bennünket ezen igaalól, de még ekkorig semmi sikere nem volt kérésünknek. — A' Fr. Directoriumhoz küldött levelünkben gyökeressen szólottunk azon nagy inségről, a' mellybe a' közöttünk lévő számos Fr. katonaság miatt estünk. — Kivántuk, hogy fizetődjön vissza azon summa pénznek egy része, a' mellyet a' Fr. seregeknek előre adtunk, de még csak egy sorból álló választ sem vehettünk levelünkre. — Hogyha a' Bazelre vettett summának meg kissebbitésére nézve semmit vég-

be nem vihetünk, bútsút veszünk hivataljainkól.

A' két törvénytevő Tanátsnak tagjaiban egy értelem és egy akarat uralkodik, 's kézzel a' Helvécziai nemzet felsőségének fenn tartása végett mindent mivelni, 's magokat a' Franciaák törvénytelen erőszakoskodások ellen védelmezni, — A vének Tanátsában azt sürgették néhány tagok, hogy vizsgáltaffék meg voltaképen, mennyire lehessen *Maffena* tselekedetjeit megengedni, és a' jelenvaló környülállások által meg igazítani. — Egy nemzeti képviselő ilyen szókra fakadott ki: „A' Franciaák, *úgymond*, bajocetákkal kivánnák erőszakoskodásait támogatni, jól vagyon, mi is lehet bajocetákkal haritszunk el azokat. A' Helvécziai nemzet győzhetetlen és szabad, ha magát ölfve kapsollja, és győzhetetlen 's szabad akar lenni s. a. t.“

Mind ezekre igen keveset, vagy éppen semmit sem ügyelvén *Maffena* Fr. fő vezér, *October 15-ik* napján két Francia gyalog regementet, és két lovas fereget küldött bé *Berna* várárába. Illyen módon nem akart a' Helvécziai Directorium engedni; de végtére, a' midőn értesére esett volna az, hogy a' Fr. Kormányfő is helybe hagyta volna *Maffena* fő vezérnek törvénytelen cselekedetét, kéntelen volt a' kéntelenségnek engedni. — Sok Helvécziai Cantonokban kéntelenek a' barom tartó gazdák a' széna szüksége miatt, kéntelenek barmaikat le vágattatni, és azoknak húsaikat vagy eladni, vagy magok megenni — Egy szóval, olly rend kívül való szükség uralkodik most *Helvéczia*ban, hogy méltán lehet az éhségtől, és az ezt követni szokott döghaláltól félni. — Ezen környülállások fogják *Maffena* fő vezért is a' Svéviai kerületbe menni kéntelen.

szerteni, 's ott téli kiártélyba szállítani a' kormánya alatt lévő Fr. hadi seregeket.

Olasz Ország.

A' Nápolyi hadi seregeknek *Róma* városába lett bé meneteleknek alkalmatosságával, mingyárt meg égette a' nép a' hármasszínű kokárdát, a' izabadság fáját, és a' Francia czimereket; a' papság is fel öltözte előbbi papi köntöseit, *Bourcard* Nápolyi fő vezér pedig olly parantsolatot tétetett közönséggé, melly szerezént minden és mindenféle fegyvert ki kellett adni. Az azokat el titkolók kemény büntetéssel fenyegettettek. — *October 3-án* a' *Ceraglio* városában levő ártilleriával, muštiokkal, és magazinumokkal el foglalták a' Nápolyi seregek, és Nápolyi zászlókat függesztettek ki annak bátyaira. — A' Sz Péter piatzán állott izabadság fáját, le vágta, és a' *Brutus* fejét a' városnak úttzain hurczolta a' köz nép. A' nevezett Nápolyi fő vezér tétetett a' Romái Statusnak Commendansává, a' ki mingyárt akkor egy provisoria kormányzékot állított fel. — *October 8-ikán* az egész város meg volt viágosítatva. — A' *Vaticanumi* és *Quirináli* palotákat, a' mellyekben a' Francziának Cancellariai vóltanak, el petsételtette a' Nápolyi Király. *Civita-Vechiának* herczeg *Arde-re* tétetődött Commendansává.

A' Római provisoria Kormányzék olly rendelélt tett, hogy a' Nápolyi Kir. udvarhoz tartozó *Farnési* palotából el lopatott, el prédáltattott, vagy más módon el vitetett bútorok vitetessenek vissza; a' ki e' parantsolatot által hágya, érdeme szerezént meg fog büntettetni.

Nemtsak fok, Francziák által meg töltetett magazinumok, hanem ennekfelette számos ritka-

ságok is, a' mellyeket *Párisba* akartak küldeni, találtattak az ő Rómából lett ki költözések után. Ezek között voltak *Vénusnak* egy ritka feftett képje a' *Capitoliumnak* galleriájából; *Homerusnak* és *Caracollónak* melly képjei, *Pallásnak* és *Antigonusnak* statuái, és egynéhány *Herculanumi* ritkaságok. Ezek már ládakra voltak rakatva olly véggel, hogy magokkal együtt el viheffék azokat a' *Francziák*.

Francia Respublika.

Bonaparte fő vezérnek *Egyiptomból* lett el jövetelének módjáról következő környülállásokat olvasunk néhány *Párisi tudositásokból*. „El vegszvén azt magában; úgy mond *Bonaparte*, hogy ő *Francia Országba* vissza jöjjön, ezen szándékát egyedül lelki testi kedves barátjának *Berthier Generálisnak* nyilatkoztatta ki, a' ki helybe is hagyta azt. Azonnal meg parantsolta *Bonaparte Gantheaume Vice Admirálisnak*, hogy a' la *Muron*, és a' la *Carriere* nevezetű fregatokat, és két aviso, az az, vizsgálódó hajót készítene ki, de leg kissebbet sem szollott nékie a' maga feltételéről. Azután azoknak a' *Generálisoknak*, és másoknak, a' kiket magával vissza hozni akart, egy egy bé petsételt levelet küldött, olly parantsolat mellett, hogy azt *Fructidornak 5-ik* (*Augustus 22-ik*) napján, ezen 's ezen az órán fel szakasztván, jelennyenek meg az abban meg határozott helyen. Ugy is történt a' dolog, es ök minden bagázsijoknak hátra hagyásával az *Abukiri* kikötő helyhez mentek, 's *Bonapartéval* együtt, a' ki őket már akkor ott várta, hajókra ültek; de mivel ellenkező szél fújt, harmadnap múlva, úgymint *Augustus 24-ikén* indultak onnan el, minekutánna két idegen embert, a' kik velek együtt hajókra ültek, a' partra vissza küldötték volna. — El indulása előtt néhány szem-

pillantással egy bé petsételt levelet küldött *Bonaparte* fő vezér *Kléber* Generálissának, a' mellyben az egész Egyiptomi ármadiának fő vezérjévé tette őtet, felső Egyiptomnak kormányát pedig *Desaix* Generálra bizta. Azt is meg hagyta *Klébernek*, hogy sem az ármadiának, sem a' lakosoknak ki ne nyilatkoztassa az ő Egyiptomból lett el jövetelét.

Minekelőtte még semmit sem tudott volna ezen történetről a' Francia Directorium, a' törvénytevő két Tanátsnak végzeséből, illyetén háladó levelet küldött nékie Egyiptomba: „Polgár Generál! Le nem irhattya a' Directorium azon nagy örömet, a' mellyet a' Kigyelmed 10 és 11. (18. és 19. Thermidor, 28. és 29. Juliusi és 4. és 5. Augustusi) levelei vételének alkalmatoilagával magában érzett. Igaz ugyan az az, hogy mivel sok ideig félbe szakadva vólt a' Kigyelmed Directoriummal való levelezése, ez igen szomorú vólt; mindazáltal még csak egy szempillantásig sem adott azon hamis híreknek hitelt, a' mellyeket ellenségeink Kigyelmedről, és az Egyiptomi dolgokról Európában ki szórtanak. — Leheteilen vólna ezen költött híreket jobban meg tafolni, mint a' mint kigyelmed meg czáfolta. Az *Abukiri* történet, mellyről Kigyelmed bennünket leg utólszor tudositott, annak leg világosabb próbája, Közönségesen mindenütt ki mutatta magát a' Kigyelmed nagy elméje. — Felettébb sajnállyá a' Directorium azokat a' derék embereket, a' kiket Kigyelmed el vesztett, és szünetlenül betsülni fogja azon ármadiának tsudálatra méltó maga viseletét, a' mellyet kigy. commandiroz, és azon ritka talentomai eránt való nagy bizodalját, mellyek olly nagy hasznára vóltak a' Respublika ditsőffégének fenn tartására, és a' mellyek bizonyosan fiettetni is fogják a' békeffégnek régen óhajtott napját, határ nélkül való örömmel újítja

meg. — Itt vagyon az az akta, a' mellyben a' törvénytévő hatalom a' Haza háladatosságát a' napkeleti derék ármadiának ajánlja.

Konstánczinápolyból azt írják *September 30-ik* napján, hogy az Egyiptomban maradt Fr. ármadiától 6000 ember, és sok ezer Coptusok, Görögök, Arabsok 's más nemzetbeliek mentenek a' nagy Vezér ellen *Syriába*. — *Alexandriában*, és más Egyiptomi városokban sok embert agyon lövöldöztettek a' Francziák.

A' Párisi Directoriumon kívül, a' két törvénytévő Tanátsnak Előülöit, 's nevezetesebb tagjait, és a' Párisban lévő Generálisokat is meg látogatta *Bonaparte* — Az úgylénevezettségében a' Haza, a' mellyben tudniillik az ő háza vagyon, szünetlenül tele vagyon az ötlet látni kívánó emberekkel. — Mostanában ötlet, és *Moreau* Generalist gazdagon meg vendéglette a 500 ak Tanátsa, a' melly alkalmatossággal annak mostani elő-ülője *Bonaparte* *Lucian* illy szókkal üresítette ki az első *Campániai* pohár bort: „A' lefeszebb affzony-nak, a' békeffég isten affzonyának egeffégeért Vajha minden jó gondolkozású emberek öjzve tsatolnák magokat, 's igyekeznének e' világnak tsendeséget, és a' Fr. Republikának tántorithatatlan fundamentomot adni.

A' Párisi közönséges levelekből olvastuk, hogy a' napnyugoti osztályokban, nevezetesen az ennekelötte úgy nevezett *Bretagniai*, *Normandiai*, *Turaini*, *Maini*, *Orleansi*, és több tartományokban, nem tsak nagyon meg szaporodtak, hanem erőt is vettek már a' *Chouansok*, és *Röjalis-ták*. — A' közelebb múlt *October* közepe tájján, a' *Loire*, az az, *Ligeris* folyó viz mellett fekvő *Bourgel* nevezetü városba, *Tourhoz* (*Cæsarodunumhoz*) nem messze, bé menvén azok, meg öldös-

ték a' nemzeti lovas katonanagot, a' municipalitas nevezetesebb tagjait, 's el prédálták annak irasait, a' közönséges kasszát, és a' nemzeti zászlót. — Hasonló veszedelem történt a' Nantes és Rennes városok környékein fekvő helységeken. — Mindenütt, a' hol tsak meg fordultak, ie vagdal-ták a' szabadtság fáit, el prédálták a' közönséges kasszákat, s felettébb kegyetlenül viselték magokat a' republikanusok ellen. — *Craonban*, Normandiának városába is bé menvén, meg gyujtot-ták a' leveles tárat, el foglalták a' republicanusi feregeknek ott találtatott fegyvereiket, és maga-zinumjaikat, 's ottan ütötték fel hadi fő szállá-sokat. — Az a' Chouansok ármadiája, a' melly *Mainst*, a' Maini tartománynak anya városát el foglalta, 18 26 ezer főből állottak illyen mondá-tik, és 5 colonnéra vagyon fel osztattatva.

A' *Bresti* flottán lévő matrózok közül is so-kan által szöktek a' Chouansokhoz, 's félő, hogy, ha továbbra is úgy fog lenni a' dolog, azon flottát is el ne foglallyák, vagy ki ne üzzék azon kikötő helyből. — E' *Maini* és *Loirei*, vagy *Ligerisi* osztályokban lévő lakosokhoz illyetén foglalatú hirdetményt küldöttek a' Chouansoknak vezér-jei: „A' Király nevében! Mi 1200 főből álló se-reggel marsirozunk ellenetek; hogyha republica-nusi trupjaitok szép szerivel ki fognak a' város-ból költözni, sem személyeitek, sem vagyonjai-tok meg nem fognak sértetődni; ellenkezőképen erőszakosan is meg fog váratok vétetődni, és már akkor semmitekért nem álhatunk jól. — — Hogyha hajlékaitokba fogadjátok a' patriota ka-tonákat, fel gyujtyuk azokat. — Egy fertály órá-ig való időt engedünk néktek a' gondolkozásra, ennek el telése után, bé megyünk hozzátok. — *Dandigny* fő vezér.“

Egy más rojalista vezér ekként irt egy *Du-
teil* nevü árendáshoz: „Mi ö Felsegenek, XVIII.
Lajosnak, a' mi törvényes királyunknak hadi
tisztyei tiltjuk, hogy leg kevesebbet se fizess *För-
tinnak*, mivel ö törvénytelenül és igasságtalanul
birja a' *Lillei* uradalmat. *Irtam October 8-ikán*
1799. *Scipio Királyi hadi tizt.*“

Lawalból, a' Majni osztálynak szép és népes
városából illetén értelmü levelet vett a' Párisi
Directororium: „Mindnyájan nagy fételelem és
szorongatás közzé vagyunk helyhezttetve, osz-
tályunkban 20 ezer haramják járnak ide 's tova;
vezérjeik Cantonokra osztótták fel magokat, *Lebrün*
a' *Laffai* Cantonban; *Emerville Beauregard* a'
Gautieriben; *S. Robert* az *Ernoniban* s. a. t. co-
ma-*diroznak*. Hogyha késni fognak a' republi-
canusi seregek, mindnyájunknak el kell vez-
nünk.“

A' Chouansokról és Rojalistákról ezeket je-
lentik a' későbbi Párisi levelek: „Az 500-ak *Ta-
nátsa*, *ugymond*, egy levelet tétetett nyomtatás
által közönségessé, mellynek az a' foglalatja va-
la, hogy *Mans* környékén egészlen öszve töret-
tettek a' rebellisek, és hogy fő vezérjek is el
veszett. — Két Anglus hajó, a' mellyeken sok
fegyver, 400 Fr. emigransok, sok Anglus matró-
zok 's katonák voltak, és *Bretagne* tartományá-
ban ki szállani igyekeztenek, néhány Fr. hajók
által el süllyesztettek. A' matrózok és Anglus
katonák magokat meg adták, a' Fr. emigransok
pedig mind a' vízbe fúltak.“

Batáviai Respublika.

A' Hollandiai magános levelék szerint, a'
Yorki Kir. herczeg és *Brüne Fr. Generalis* közt
végbe ment capitulatióának múlt, posta napon költ

Kurirunkban ki adatott czikkelyein kívül, néhány titkos pontjai is vagynak. Ezen magános tudositásokból olvassuk azt is, hogy a' Texeli flottán kívül, 200 kereskedő hajóikat vették el a' Belgáknak az Anglusok, és hogy a' minemű örökök vagyon az elsőbbeknek, az egyesült Angló-Ruffzus seregeknek *Hollandiából* lett ki meneteléken, épen olly nagy szomorúságok vagyon azon, hogy minden tengeri erejektől és kereskedéseiktől meg fojtattak.

Octobernek 23 ikán indultak ki az egyesült Angló-Ruffzus seregek északi *Hollandiából*.

BCU Cluj / ~~Nagy Britannia~~ Central University Library Cluj

Pitt minister erőssen dolgozik Irlándiának Angliával való öfzve kaptasoltatásán. Azok a' Hollandiai 3 batallionok, a' melyek az Orániai örökös herczeghez állottak, Angliába mentek által. Attól tartván a' Londoni Kormányfűk, hogy Irlandia ellen fogva a' Bresti flotta menni, 10 regiment katonaságot küldött oda — *Tippo* — *Saibnak* meg ölettetése után, a' Spanyol Országhoz tartozó *Manilli*, és *Filippini* szigetek ellen küld Anglia egy expeditiót, a' hol igen sok kintsre fognak a' Britusok találni.

Magyar Ország.

Néhai b. e. Cardinalis herczeg *Batthyan József* Ő Eminentiajának meg hidegült tetemei, ezen folyó hólnapnak 7-ikén, dél előtt 10 órakor, a' Primatialis palotában minden egyházi szokott czeremoniák közt meg áldattatván, fel emeltettek, és az alamisnátkodó Sz János kápolnájában lévő Primatialis kriptában le tétettek. A' közönséges exequiák tegnap előtt, tegnap, és ma tartattak,

* * *

Illyeten titulus alatt: *Mantua, Mense Aug.*
 A. 1799. egy igen szép és elmés deák Poë nat irt
 egy igen érdemes hazánkfiá, a' ki már ennek-
 előtte is sok szép és tudos Magyar munkák által
 tette magát N. Hazánkban esmérétfé. Hogy
 nem ok nélkül dítfirjük ezen Poémát, egynéhány
 verset kívánunk tanúbizonyságul az Erd. Publi-
 cummal közleni:

Cedat Roma; caput quondam, nunc fabula mundi!
 Arbitrio domini, stansque cadensque novi.

Definat ultores patriæ, jactare Camillos,
 Nec memoret Brutos, non eni mane, Cluos.

(Heroum manes! ignoscite. Non ego vestra
 Tangere vefanus nomina sacra volo;
 Ast odi ignavos, servilia corda, nepotes!
 Audentes, inter vincula! magna loqui.)

Cedat et ipsa, loco neque jam de principe cer-
 tet,

Servandæ altera spes et decus Ausoniæ;
 Vnius illa licet sapiens parere potenti
 Imperio, et legum libera ferre jugum,
 Quam dominis centum servire pative nefanda
 Indocilis vulgi crimina, maluerit;
 Austriadumque Patri meliori tradita fato,
 Certior Hadriacis nunc dominetur aquis &c.

D. D. S.